

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 304.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.40

Hivatalos temetés.

Ritka címzés. Miért is kell ilyesmit külön cím alatt közölni? — Ugyan mi lehet ez, gondolják, kik az ujságot kezükbe veszik? Biztosan valami nagy ur halt meg. Hivatalos személyiség. Diszes menet, látványosság. Nevek felsorolása — meg mi minden járja ilyenkor. De mi egyszerűbbek leszünk. Kijelentjük, hogy csak egy községi szegény halt meg. — Egy 82 éves hajléktalan öreg asszony, akinek semmije, senkije nem volt. Háznál-házra járt. Ugy mondják, ebédelni. De legtöbbször szidással lakott jól mégis. Az emberek nem értek rá vele vesződni. Minek is él ilyen öreg népesség? — mondták. Hogy az Isten megtűr ilyen teljesen tehetetlen teremtetést. Ő is hasonlóan és többször panaszkodott, miért is nem hal ő meg. Mások élnek, jól élnek és otthon élnek és ő háznál-házra jár, senki jó szemmel nem nézi, elevenen szeretnék eltemetni. Szegény, úgy szeretett volna nem élni! De mit is mondok, — nem is élt szegény — tengődött, éhezett, fázott, rongyokban megvetve cipelte öreg testét. Mig végre jelentik, hogy egy éjjel kiszenvedett. Hogy mi baja volt, senkisémet kérdezte. — Meghalt. Talán az éhségtől. Senkisémet törődött vele. Az emberek most el vannak foglalva. Megy az üzlet. Pénz, fuvar és ismét csak pénz. 50—60 kor. fuvar. 20 korona és koszt, napszám. — Hogyan lehetne ilyen aranyesős világban egy szegény koldusra és koldushalottra gondolni! Igazán, mintha semmi érzék nem lenne már az emberekben! Egyik a másikat enné meg, tenné tönkre, hogy pénzt és ismét pénzt keressen.

Nem akarta szegény halottat senkisémet vinni. Nem értek rá. Semmit sem kapnak. Ki izzad ilyen meleg-

ben ingyen? No de székéren mégis kivitték a szegény halottat a temetőbe. De mi lesz most? A halottas kamra 10 lépésnyire van a sirtól. Ki fogja a koporsót odavinni? Nincs senki. Körülnézünk, senkisémet jön a községi szegénynek az utolsó tiszteletet, felebaráti szeretetet legalább

így nyilvánítani. Fogjuk meg mi. A pap, tanító, bíró, kisbíró és sirásó, a falu hivatalos közegei eltemették a halottat. Igazi hivatalos temetés. S a többiek futottak, szaladtak tovább a pénz után, a haszon után és hálálkodtak, hogy a házaló községi szegény nincs többé.

Béke lesz hamarosan.

Megsemmisítettek minden titkos szerződést az oroszok.

London, szept. 19. A Daily News jelenti Pétervárról: Az orosz direktórium közölte a munkás- és katonatanácsal, hogy elfogadta a munkás- és katonatanácsnak szept. 15-iki ama határozatát, mely szerint nyilvánítottassanak semmiségeknek az összes titkos szerződések és mihamarabb demokratikus alapon béke kötéssék.

Koronatanács az olasz lázongás miatt.

Róma, szept. 20. A Felső-Olaszországban történő események hírére a király a főhadiszállásról Rómába kényszerült visszatérni. Itt a király elnöklete alatt koronatanács volt.

Kerenszki — orosz köztársasági elnök.

Stockholm, szept. 20. Kerenszkit kikiáltották orosz köztársasági elnökké. Az elnököt teljes polgári és katonai hatalommal ruházták föl.

A kormányzást katonai kormány veszi át, élén Alexejev tábornokkal.

Czernin távozik; utódja Tarnovszki.

Budapest, szept. 20. Bécsi magánjelentések szerint nagy a valószínűsége annak, hogy Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter tényleg eltávozik állásából, még pedig szeptember hó folyamán. Tarnovszky Ádám grófot emlegetik utódjául, aki szófiai, aztán amerikai nagykövete volt a monarchiának. Czernin más irányu, magasabb állást fog betölteni.

A románok visszaverése.

A Sajtóhadiszállásról jelentik: Napkelte után a délutáni órákig tegnap az ellenség heves tüzérségi és aknatüz alatt tartotta az Ojtozi-völgy melletti állásainkat. Gyengébb előretörés után a román gyalogság nagy erővel tört állásainkra, de sikere csak átmeneti volt és ellen-támadásunk teljesen visszaverte őket.

Kimélik magukat az angolok.

Bern, szept. 20. A lapok Painlevé francia miniszterelnök kamarai beszédének legfontosabb pontját az elzárás kérdésem kívül a szövetségesekhez intézett ama burkolt felszólításban látják, hogy a nyugati fronton az erőfeszítések jobban oszoljanak meg. Ez pedig világos felszólítás az angolokhoz, hogy ne kiméljék magukat Franciaország rovására. (Ezt még csak most veszik észre a franciák!) Valószínűen Painlevé beszédének az alapján fogják megfogalmazni a válaszjegyzéket a pápához. Nem látható be tehát, mire alapítja többször kinyilatkoztatott optimizmusát a Vatikán.

Sikertelen heves olasz támadások.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Olasz front: A Bainsizza-fensíkon a fokozott harci tevékenység tovább tart. Az olasz tüzérség 2 ízben kísérelt meg támadást, de mind a kettőt visszavertük. A Karszton az ellenség leghevesebb pusztító tüzét alkalmazta. Egyik elvesztett állásunk visszaiglalása alkalmával 60 tisztet és 315 főnyi legénységet fogtunk el.

Egy francia alállamtitkár Oroszország ellen.

Bern, szeptember 19. Cochin alállamtitkár, volt francia blokadminiszter igen éleshangu cikket irt a Petit Parisienbe Oroszország ellen. Kijelenti, hogy tulajdonképpen nincs is már európai Oroszország. Oroszországra nézve csak egyetlen útja van a rehabilitációnak: ha a németeket kiüzi Rigából és Kurlandból.

Hurcolkodnak a Bezeredy-házból

— Megkapja a helyet a zárda. —

(Saját tudósításunk.) Szabadka város közgyűlése készséggel engedte át a Bezeredy-házat a Miaszszonyunkról nevezett szegény iskolának intézetének tanítás céljaira, mert belátta, hogy mostani helyén a zárda nem bír befogadni ezernél több leányövéndéket. A Bezeredy-féle házat azonban nem lehetett átadni szeptember elejére a zárdának, mert ott még mindig beteg katonák voltak és nem tudták őket hová vinni.

Ez alatt pedig igen sok fiatal leány összejáratva szorongott a zárdának immáron nagyon szűk helyiségeiben. Alig bírták elhelyezni a felső kereskedelmi leányiskola két új osztályát.

Most azonban remélhetően hamarosan vége szakad ennek az egészségügyi és tanügyi szempontból is tarthatatlan állapotnak, mert a mai nap folyamán már telepítik is át a VIII. számú tartalékkórházat a Bezeredy-házból, még pedig az ott elhelyezett 41 katonából 20 meg a VI. sz. tartalékkórházba, a kereskedelmi fiúiskolába. 21 pedig a III. számúba, a gimnáziumba.

Hisszük, hogy most már hamarosan meg fog oldódni az iskolaáthelyezés kérdése, mivel a tisztítás és esetleges átalakítás csak pár hetet fog igénybe venni.

A szabadkai keristák és a délutáni tanítások.

A szabadkai polgári fiúiskola úgy szólván valamennyi férfiskolát magába fogadta, mert a gimnázium, a fiú-kereskedelmi, a fiú-polgári tanulói is idejárnak tanításokra.

Az intézet tornatermét átalakították tanteremmé, mely két osztálynak ad így helyet. Ezt a helyiségeket kizáróan a kereskedelmisták használják. Az eddigi tornahely miatt azonban a kereskedelmisták délután jártak tanításokra. Most, hogy az ő használatukra átadott tornaterem elkészült, a délelőtti órákban is tartánának tanításokat.

Tanári körökből eredő hírek szerint azonban ezután is a délutáni órákban lesznek tanítások. A diákok és szülők körében már itt-ott hallható is méltó felzudulás ez ellen. Délelőtt a kipihent fizikum folytán a szellemi erő is lendületesebb, fogékonyabb, míg a délutáni órákban természetesen legfeljebb a szellemi képesség. Ez az oka azoknak a hangoknak, melyek méltatlankodnak a délutáni tanítások miatt.

A tanári kar, mely a délelőtti órákban egyáltalán nincs lefoglalva, egy kis jóakarattal délelőtt is tarthatná a tanításokat, miáltal eleve kikerülnék a fővárosi diáksztrájkhoz hasonló esetleges felzúdulásokat.

— Zombori tanárok előléptetése. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a VII. fizetési osztályba nevezte ki a következő zombori főgimnáziumi tanárokat: Király Lajost, Margineanu Sándort és Pallein Jánost.

Baloghy főispán és a sajtó.

Emlékszünk még Baloghy Ernő dr. főispánnak a sajtó munkásai előtt tett egyik nyilatkozatára, hogy t. i. a tespedt bácskai közélet megszűntetésére ki kell nyitni az ablakokat. Szavait most tett követi, mert a közigazgatás várának ablakait, egyiket a másik után sorban kinyitattja. A kinyitott ablakokon csak úgy árad be az ózondus, tiszta levegő.

Baloghy Ernő dr. tudja méltányolni a sajtó szavát is. Mint volt újságíró át tudja érezni, mily magaslatos hivatása van a sajtónak. Ismeri annak tisztító hatását. A ma hozzánk intéztetett leveléből pedig látjuk, hogy meg akarja hallgatni a sajtót a nép szavát.

A főispán rendelkezésére Popovics Sebő főispáni titkár a bácskai lapokhoz levelet küldött. Ebből

a levélből közöljük a következőket:

„Főispán ur Oméltósága megbízott, hogy Bácsbodrog vármegye, Baja, Szabadka, Ujvidék és Zombor szab. kir. városokban megjelenő összes lapokat figyelemmel kísérem és a lapokban megjelenő közhasznú és közérdekű, a községek és városok fejlődését érdeklő közjóléti, közegészségi és közbiztonsági közleményeket vele közöljem és azokra figyelmét felhívjam.

Hogy a közszolgálat érdekében is fontos eme megbízásnak eleget tessek és a lapok is céljukat elérjék, mely szerint cikkeiről a főispán is tudomást szerezzen, felkérem, sziveskedjék lapjainak egy példányát hivatalos használatra a főispáni hivatalra címezve megküldeni.”

A bácskai hadiárvánakért.

— Tanulmányi, nevelési, gyógyítási és inségsegélyek. —

(Saját tudósításunk.) Sok a hadiárva, de különösen sok a Bácskában. Innen igen nagy számmal haltak hősi halált. Ezeknek a hátramaradottjairól elsősorban a társadalomnak kötelessége gondoskodnia. Jól esik hallanunk, hogy az ezerekből egy-kettőről történt is már gondoskodás, néhánynak már kezdik felszárítani a könnyét, melyet hős apja után hullat.

Várady Lipót Arpad kalocsai érsek a Zita királyné-hadiárva-alapból eddigelé 21,500 koronát adományozott legnagyobb részét bácskai hadiárvának. 100-tól 700 koronáig terjedő összegekben. Még pedig eddig tanulmányi segélyre az árvaházi segéllyel együtt adott 9650 K-t, — gyógyításra már kifizetett 850 K-t, szanatóriumi költségre ajánlott 2000 K-t, — háborus segélyre pedig 9000 K-t.

A bácskai árvák között ezek a segélyek a következőképpen oszlanak meg: I. Tanulmányi segélyek: a) gimnázisták: Halter Péter Vaskut 400 K, Ruttinger Ádám Dunacséb, Szabó József Gádorlak, Tiefenbach József Szépliget, Terbe Lajos Prónayfalva, Világos Péter Mohol 700—700 K. b) polgáristák: Magó Julianna Mohol Szabó Julianna Temerin 400—400 K. Richard Mária, Richard Magdolna Csátalja 100—100 K. c) képezdészek: Bászter József Bácsdóvros, Stiglitz Ferenc Apatin 300—300 K. d) Egyéb tanulmányi segélyek: Bittermann Jenő Szabadka 200 K, Goncezlik Ilona Mohol 300 K.

II. Beteg-hadiárvának gyógyítási segély: Beél Fülöp Cservenka 250 K, Mariukovich Péter Csonoplya 200 K.

Ezen segélyeken kívül 4 beteg hadiárvának felvételét kérte az érsek a betegségeiknek megfelelő szanatóriumokba: Deutsch János Katymár, Eisenhut József Csátalja Kerschner Vendel Bácszentiván, Szántósi Magdolna Csátalja. — A szanatóriumi kezelés költségeit egy-egy hadiárva után 500 K-ig a Zita királyné-hadiárva alap fogja fedezni.

Zórics Máté vaskuti siketnéma árvát siketnéma-intézetbe kívánja elhelyezni; szükséges kiadásai a hadiárvaalapból térítetnek meg.

III. Arvaházi nevelési segély: Lauber Jakab Szépliget, Prokopovich Jenő Szabadka 400—400 K.

Mind a két hadiárvét a hajósi árvaházban helyezték el.

Ez árvákon kívül még hét hadiárvét vett fel a bácsi és zombori árvaházakba, alapítványi helyekre, akikért a Zita királyné-hadiárva-alap nem fizet.

IV. háborus segélyek az inségben levő hadiárvának: Bajsa: 2 Kollár hadiárvának 350 K. B. Szentiván: Kerschner hadiárvának 200 K. 3 Bernhart hadiárvának 400 K. Burger hadiárvának 100 K. Borota; Kispergely hadiárvának 200 K. Csantavér: 7 Toldi hadiárvának 700 K. Csátalja: Koller hadiárvának 150, 2 Schreiner hadiárvának 250 K. Weber hadiárvának 150 K. Wetzstein hadiárvának 150 K. Csonoplya: 3 Krahl hadiárvának 250 K. 3 Stalmayer hadiárvának 200 K. Dunacséb: 6 Khúa hadiárvának 300 K. 4 Wilding hadiárvának 400 K. Kucora: 2 Iván hadiárvának 200 K. Ludas: 3 Maros hadiárvának 250 K. Tóth Katalin hadiárvának 100, Nagybaracska: összes hadiárva 400, Nemesföldudvar: 7 Friedrich hadiárvának 350, 3 Szauter hadiárvának 200, Ószivác: 2 Drobina hadiárvának 100, 3 Glaszner hadiárvának 200, 4 Gób hadiárvának 250, Ottómajor: 3 Micsa hadiárvának 150, 2 Makacs hadiárvának 150, Rém: 4 András hadiárva 200 4 Gyenes hadiárva 200, 4 Fekete hadiárva 200, Tóthháza: Oláh hadiárva 100, Tiszakálmánfalva: 4 Vasas hadiárva 300, 5 Sensesstein hadiárva 300, Ujverbász: 4 Lehoczky hadiárva 300, Vaskut: 2 Schermann hadiárva 100, 4 Albert hadiárva 150 K, Zenta Munkástelep: 3 Wukmann hadiárva 150, Zenta Munkástelep: 4 Gyömrői hadiárva 300 K.

A háborus segélyek természetesen csak erre az évre szólnak s a jövőben leendő segélyezésre semmi jogcímet nem adnak. Az árvaházi segélyek az árvák 12 éves koráig adódnak, azután a szükséghez képest más intézkedés történik a hadiárvánakról.

A tanulmányi segély addig tart, míg az árva tanulmányait el nem végzi, avagy esetleg arra érdemetlenné nem válik.

Hirdetéseket felvesz a „Délvidék“ kiadóhivatala.

Beszédek.

(XV.)

Janiga János orsz. képviselő beszéde.

(Folytatás.)

Nem az a demagógia, amelyre Méltóságod célzott, hogy tudniillik a parlamentben veszélyt nem rejt magában, hanem az a demagógia, mely a kevesebb értelmiséggel bíró néptömegeknél lép fel: az a veszedelem. És ez nagyobb veszedelmet is rejt magában.

Nem hiszem én azt és — azt hiszem — nem is lehet igazolni azt, hogy ezeket korrekтивumokkal lehet illetni, hogy majd a választókerületek behozzák. Most csak azt akarom nyomatékosan hangsúlyozni, hogy akkor, mikor a választójogi kérdésben ez a törvényhatósági bizottság megnyilatkozott, nyomatékosan megjegyezte azt, hogy igenis hiva a demokratikus fejlődésnek. De annak a demokráciának, mely azt célozza, hogy a régi Magyarországot lerombolja és helyébe újat állítson, annak nem hiva; hanem hiva annak a demokráciának, mely az ezeréves hazát akarja a multak tapasztalatai alapján nyert irányelvek mellett tovább fejleszteni.

Tisztelt Törvényhatósági Bizottság! Én nem hiszem — őszintén mondom, nem hiszem —, hogy akadna felelős állásban levő magyar államférfi, aki ezt a kérdést ebben az irányban, melyben bizonyos törekvések vannak, meg merje oldani anélkül, hogy a közigazgatás, népnevelés, népoktatás és nemzetiségi egyházak államjogi viszonyának kérdését megfelelő módon szervezze. Mert ez azt jelentené, hogy akarunk építeni egy házat, melynél a tetőt rakjuk föl és azután akarjuk a falat odatenni. Senki Magyarországon ehhez nem járulna hozzá és ha e két irányzat mégis megütkezésére kerülne, akkor mint szent meggyőződésünk mellett, teljes erőnkkel föl vesszük a küzdelmet, melytől bennünket semmiféle más körülmény, terror el nem távolít.

Ez az elvi állás az, illetve azok különbözősége az a határvonal, amelyen túl Méltóságodnak együttes munkálkodásunkat föl nem ajánlhatjuk. Azon belül amiket elmondani méltóztatott, különösen a háborus viszonylatokra vonatkozó dolgok szanálása, esetleg enyhítése, a város anyagi és kulturális fejlődése terén, szóval mindazon terrénusokon, melyek alkalmasak városunk fejlődésére, örömmel fogadjuk a felhívást és igérjük, őszintén hű munkatársai kívánunk lenni s minden erőnkkel azon leszünk, hogy e tekintetben kifejtett programját meg is valósíthassa és törekvései valóra is váljanak. Ha értékelni Méltóságod ez irányban munkásságunkat és azt elfogadja, a munka kezdetére Isten segítségét, az eredményre pedig Isten áldását kérjük. (Éljenezs).

(Folytatjuk.)

— Kitüntetett háziarist. Az ellenséggel szemben vitéz magartatásának elismerésül nemeskéri Kiss Géza 8. százárezredbeli tart. főhadnagy a katonai érdemkereszt 3. osztályát kapta a hadiékítménnyel és a kardokkal.

NAPI HIREK.

ITT ÉS OTT.

Szédült falunak bámész romjain
A halál röheje dübörög végig.
A végező jajok bús szímfóniája
Felhat-e az égig?

Nyög, sir, szakad minden, zúg a föld, az ég...
Tombol a halálnak kegyetlen násza:
Keszérű könnyek szakadó forrása,
Uj bánat új gyásza.

Vérrel öntözött földnek ölébe
Ezrével hullanak a bús katonák...
Óh! hány lesz özvegygyé... és mennyi árva...
Egyetlen éjen át?... .

Ezalatt valahol Románok ura
Nyugodtan ledül hófehér ágyára,
S intésére holnap új ezer indul
Utolsó útjára.

Olasz front, 917. IX. 10.

KEMÉNY SIMON

— A főispán elutazása. *Baloghy* Ernő dr. főispán, aki két napig Szabadkán volt, a ma esti 6:14 órai gyorsal visszautazik Zomborba.

— Munkában a számonkérőszék. Tegnap hírül adtuk, hogy *Baloghy* Ernő dr. főispán látogatást tett a hivatalokban. Látogatásának a célja a hivatalok megvizsgálása volt. Ma délelőtt tovább folytatta az egyes hivatalok átvizsgálását, melynek célja az volt, hogy megállapítsák a restanciát. A számonkérőszék működése föltétlenül egészségesebb viszonyokat teremt Szabadka város közigazgatásában, melynek korhadó oszlopait *Baloghy* egymásután kidöntötte. — A régi uralom, *Purgly* Sándor dr., köztünk töltött hét esztendei főispánsága alatt egyetlen egyszer sem volt kíváncsi a hivatalok hátuljaira.

— A vegykísérleti állomás megvizsgálása. Dr. *Szabinyi* Rudolf kolozsvári egyetemi tanár, udvari tanácsos, — mint a földmívelésügyi miniszter kiküldötté holnap Szabadkára érkezik az itteni vegykísérleti állomás megtekintésére.

— Lesz városi képviselőválasztás. A *Delvidék* állandóan hangoztatta a szabadkai törvényhatósági bizottság tehetetlenségét. Az egyik helyi lap is intenzív tárgyalás alá vette az ügyet és felvetette az eszmét az új képviselőválasztásokra vonatkozóan. — Dr. *Baloghy* Ernő főispán tegnap egy újságíró előtt kijelentette, hogy úgy a saját, mint a polgármester intenciója is az, hogy ne csak a városi képviselőválasztásokat rendeljék e, hanem hogy a törvényhatósági bizottságba a városi polgárság néhány jószándéku, tehetséges, modern gondolkozású képviselőjét is bevigyék.

— Vasuti rendőrség Szabadkán. Már többször foglalkoztunk a vasuti rendőrségnek Szabadkán való szervezése eszméjével is. Itt azonban — az eddigi jelek szerint — nem talált komolyabb megfontolásra az eszme. A vidék legtöbb nagyobb városában már eredményes működést fejtenek ki a felállított vasuti rendőrségek. Ezek mintájára — mint értesülünk — a főváros illetékes körei foglalkoznak a kérdéssel és rövidesen felállítják Budapesten is a vasuti rendőrséget. Szabadka város politikája azonban nem engedi, hogy egy esetleges miniszteri rendelet

előtt megszervezzék nálunk is a vasuti rendőrséget, mert mint halálani szoktuk: „Meg kell várni az országos rendelkezéseket.”

— Hová tűnik a szilva? Szabadka környékén ezidén rengeteg szilva termett. Mégis, dacára a nagy termésnek maximális áron, 46 fillérért egyáltalán nem lehet kapni, mert a bácskai községekből jönnek összevásárolni. Ugy a csendőrség, mint a rendőrség erélyesen figyel, hogy a szilvaexportot megakadályozza. A katonarendőrségnek tegnap délután is sikerült öt kocsi szilva elszállítását megakadályozni. A szilvát *Malgácski* Panto bácskereszturi lakos *Krizsánovics* Simontól, *Wesselényi-utca* 717. szám alatti lakostól 80 fillérért, *Nagy Tormától* 84 fillérért, *Lovadin Szvetkó* és *Jancsics Gyurica*, *Vaszilyev* *Nenád VIII. kör Homok-utcai* lakostól 90 fillérért, *Lederer Artur*, a *gazdagcsókai uraság* *Pölke Károly VIII. kör Forgó-utca* 208. sz. alatti lakostól 64 fillérért, *Német Mihály* moholi lakos *Nádics* *András radonováci*, *Benesik István II. kör László-utca* 388. és *Kosity Illés II. kör Divat-utcai* lakosoktól 90 fillérért vásárolta kilóját. A szilvát a rendőrség lefoglalta és ma délelőtt maximális áron elárúsította a városi székház udvarán.

— Mennyit ér egy cukorjegy? Tegnap délelőtt *Magossi* *Dániel* névre kiállított cukorjegy elveszett. Tulajdonosa *Nojcsék* *Géza* *Beresényi-utcai* kereskedéséről I. kör *Beresényi-utca* 313. szám alatti lakásáig vesztette el. A jegy *Nojcsék* *Gézánál* lett lebélyegezve. Másutt a jegyre cukrot nem adnak ki, a nevezett kereskedésben pedig tulajdonosát ismerik. Aki megtalálta, a jegyet fel nem használhatja. Tulajdonosa 10 korona jutalomban részesíti azt, aki neki a jegyet visszaadja.

— Nem lesz szesz. A háboru alatt több miniszteri rendelet intézkedett az iránt, hogy a szesztermelés bizonyos százalékát zár alá vegyék. Mult hó végén a kormányrendeletileg utasította a szeszgyárakat, hogy a szeptember elsejétől fogva előállítandó alkoholból semmi szín alatt se adjanak ki, mert az egész kvantumot lefoglaltnak jelenti ki. A kormány azért adta ki ezt a rendeletet, mert egyrészt ipari és egészségügyi célokra akarja kihasználni a szeszgyárak termelését, másrészt pedig azért akar vetni a szesz italokkal való mértéktelen zúszórának. A pénzügyminisztériumban most foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a kormány általt lefoglalt szeszmenyisígyet miképp használják fel.

— Gyümölcs- és vízárúsítás a vasuti állomásokon. Annak idején jelentettük, hogy miniszteri rendelet utasította a vasuti állomások főnökét és a törvényhatóságok első tisztviselőjét, hogy a vasuti állomások közelében tiltsák el a gyümölcs és víz árúsítását, mert a rendelkezésre álló adatok szerint a gyakori hastífusz és vérhasmegbetegedések az ilyen ellenőrizhetetlenül forgalomba kerülő víz és gyümölcs élvezésétől származnak. A rendelet ellenére azonban a szabadkai pályaudvar közelében

még mindig árusítanak vizet és gyümölcsöt, habár a rendőrök és csendőrök minden nap följelentenek közülük kettőt, hármat.

— Pályázat három plébániára. Mostanában 3 plébánia is elvesztette lelkipásztorát a Bácskában. A bajszentistváni plébános, *Muzik* *István* és a bácsujlaki, *Klein* *Lőrinc* meghaltak, *Bácsgyulafalván* pedig egészségi okokból lemondott *Vajda* *Ottó*. Mind a három plébánia vezetésére most hirdették ki a pályázatot, mely a kalocsai örökséghez adandó be október hó 15-ig.

— A Berger-malom ügye a rendőrség előtt. Ma délelőtt tárgyalták a rendőrségen *Berger* *Jakab* malmos ügyét. *Berger* több esetben elfogadott gabonát őrlési igazolvány nélkül. Több esetben az őrlési igazolványon feltüntetett mennyiségen felül nagyobb mennyiséget is elfogadott. Ögét ma délelőtt tárgyalták. Itéletet azonban lapunk zártáig nem hoztak.

— Hősi halál a tartalékkórházban. *Varga* *József* 49 éves szabadkai katona, aki a cs. és kir. 11. számú trénosztagnál szolgált, betegesen került az I. számú tartalékkórházba, a képezdebe. Ott azonban nem segíthettek rajta és ma éjjel 1 órakor meghalt. Holttestét a *Bezerédy-hullaházba* vitték; onnan fogják eltemetni.

— Hogyan kell becsomagolni a hadifoglyok csomagját. Illetékes helyről figyelmeztetnek arra, hogy a hadifoglyoknak ellenséges külföldre szóló csomagokat a hosszú szállítási utnak megfelelően, tehát kiváló gonddal és tartósan kell csomagolni és olomzárral vagy kemény peccésviaszokkal lezárni. A burkolat legyen viaszkosváson, vízálló más szövét vagy erős deszkából készült faláda. A viaszkosváson, illetőleg szövétburkolatot jól össze kell varrni, a faladát pedig erősen le kell szögezni. Törékeny faladába, papirdobozba, papírba vagy nem vízálló szövétbe csomagolt küldemény nem vehető fel. A címet magára a burkolatra kell ráírni vagy vászonlapra írva a burkolatra rávarrni *Papirlapra* írni a címet és azt mézgával vagy csirizzel odaragasztani nem szabad; ép úgy nincs megengedve függő cím használata sem. E csomagolási szabályok figyelembevétele elsősorban a közönségnek érdeke, mert a hiányosan csomagolt küldemények tartalmát az elveszés ellen csak így biztosíthatja.

Lifka *Bioskop*

Megjött
A tatárjárás

Bakonyi Károly operettje filmen 4 felvonásban. Bemutatóra kerül:

Lifka moziban
szerdán és csütörtökön.

Kezdeté fél 6 és fél 9 orakór.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat* mint szövétkezet könyvnyomdájában Szabadkán, *Rákóczi-utca* 20. szám

Falusi dolgok.

Bölcs Salamon a Bácskában.

A háboru borzalmai dacára akad még humor Bácskában; sajnos éppen a hatóság az, amely nekünk ezzel kedveskedik.

X bácskai községben mindig nagyobb lett a panasz, hogy a dinnyeföldeken nagyon lopják a dinnyét s mi még ennél nagyobb bosszuság, 30—40 drb. dinnye is meg volt egyszerre lékelve és összevagdálva.

A tulajdonosok legnagyobb bosszuságára azonban nem lehetett a tetteseket kézrekeríteni. — Végre nagynehezen sikerült az egyik gazdának elcsipni pár suhancot s az ő följelentésére a község bírāja, (ki arról nevezetes, hogy mikor megválasztották, hazaszaladt, hogy felesége tanítsa meg gyorsan a nevét leírni, mert a főszolgabíró ur keresztülhajsolt jelöltje teljesen analfabéta), — behívatta a pasasokat és imígyen szól hozzájuk: „*Minek csimáltak az embereknek ily nagy kárt. Vítették volna 2—3 darabot, hogy jöllakjatok, a többit hagyjátok volna ottan és nem lett volna semmi baj!*”

Falusi tüzendészet.

Ugyancsak X bácskai községben történt a következő eset is. Az egyik forró nyári éjszakán ki-gyulladt egy a faluba beékkelt szőlőskertben levő „filagória”. Az éj sötétjében borzalmas nagy lánggal égett és ropogása, reccogása messze elhallatszott s a szikrák veszedelmesen hullottak a közelben levő házak udvarába. A falusiak megrémülve futottak a községházára s elsőnek is a rendnek örebe ütköztek s hadarva, sietve kérték a fecskendő kihozatalát a tüzhöz, mivel féltették a közelben levő házakat s azok udvarain főlhalmozott szalmát, mert ha abba belekap, leéghet az egész falu. A rendnek öre azonban nem izgult föl nagyon, hanem álmos szemeit dörzsölve egész hidegvérrel kérde: *Ház ég-e? Mert csak ha ház ég, szabad kivinni a fecskendőt.* Hosszas, kínos várakozás után, mikor a tűz már csaknem lelohadt, érkezett ki a helyszínre két fecskendő — mindkettő teljesen hasznavehetetlen — és egy vizeshordó úresen. *Tutus.*

Főszerkesztő: *Pinterits* *Károly*
igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi* *József*
üggyéd, Szabadka.

Valódi amerikai
fogak és fogsorok

Különleges ségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyanintén szájpádás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). *Schäffer* *Géza* vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, *Kossuth-u.*, *Prokes-ház.*

Telefon Interurban 561.

Ha régebb lappeldányokat akar rendelni valaki, írja meg levélben, hány darab újság kell neki, küldjön be abban a levélben a *Delvidék* kiadóhivatalának annyiszor 6 fillérvnyi levélbélyeget és mi azonnal küldjük címére a lapot. 5 újságért például küldjön egy 30 filléres bélyeget.

ELITE MOZI

Ma csütörtökön:

Ófelsége IV. Károly király és Zita királynő fogadtatása virágosóval.

A SELLŐK KIRÁLYNŐJE.

Dráma 4 felv. Főszerepben **RITTA SACHETO**

És a kiegészítő műsor!

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és este fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap 2-től folytatólag.

Egy nő ajánkozik
pár száz koronával, október elsejével vendéglőbe

itcésnek

vidékre is.
Ezen minőségben már hosszabb ideig működött. □ Cím a kiadóhivatalban.

Használt tankönyveket

magas áron vásárlunk, vagy ez évben szükségessre becsesreljük. Mielőbb vásárolja meg mindenki szükséges **iskolakönyveit** leszállított áron, amíg a készlet tart!

Tisztelettel
Lipsitz és Lampel
könyvkereskedés és antikvárium Rudics-utca, a Zsidó templom mellett. Telefon 604.

Egy jó házból való fiút tanoncul

fizetéssel felvesz a „SZENT ANTAL” nyomda.

Viszketegség, sömör, rüh
bajt leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti „**Barnaszir**”.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Fleisch-félet kérjünk. Próbátégely 1:60, nagy tégely 3 kor. - - családi tégely 9 korona. - -

Kapható Szabadkán: **Deesy Gyula** „Szt. Teréz” c. városi gyógyszerüzében I. kör Deák-utca, Kiskápolna mellett

Ujságárus

fiúk, lányok asszonyok és emberek magas százalékra **felvétetnek**

a „DELVIDÉK” kiadóhivatalában.

A legjobb és legtökéletesebb daráló

kis és nagy gazdaságok részére nélkülözhetetlen Kicsérélhető hengerrendszer. **Ára 75 korona.**

Azonnal szállítható. Előlegül 10 kor. küldendő. Megrendelhető pontos cím :: és vasutállomás megjelölésével. ::

SOHR PÁL

acélárú különlegességek gyári raktára Somogysszil.

Intézetünk részére egy megbízható szolgát felvesszünk, rokkant katona előnyben részesül. Bővebbet a Keresztények Hitelszövetkezeténél Kölcsey-u. 248. sz.

3 szőlőtörő napszámba kiadó.

VIII. kör, Gerő-utca 114. szám alatt.

Egy utcai **butorozott szoba kiadó** Gréci-u. 165.

MENETREND

Budapestről érkező	délután 1:00	éjjel 6:01
	12:24	8:59
Budapestre induló	délután 10:15	1:55
	12:45	5:28
Zomborból érkező	délután 10:02	10:11
Zomborba induló	éjjel 6:14	5:23
Ujvidékről érkező	délután 7:42	1:21
Ujvidékre induló	éjjel 11:50	1:48
	délután 1:48	6:28
	éjjel 4:44	4:44
Szegedről érkező	délután 7:42	12:40
Szegedre induló	éjjel 8:07	6:15
	délután 1:30	éjjel 12:05
Cservenka-Gombosról érkező	éjjel 8:57	
Cservenka-Gombosra induló	éjjel 4:42	
Zentáról érkező	11:05	
Zentára induló	4:33	
Bajáról érkező	délután 9:02	
Bajára induló	éjjel 9:28	
	7:00	
	5:05	
Bácsalmásról érkező	délután 7:45	

A *gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 8-tól reggel 6-ig.

A „Delvidék” már fél ket-tőkor kapható az utcán.

Csordajáráson 7 1/2 kapa szőlő, ideai terméssel együtt, esetleg csak a termés, szabadkézből eladó!

Tudakozódní I. kör, Kinizsi-utca 438. Üzv. Betlehem Mihálynénál

Kávéházakban kérje a „Delvidék”-et.

Bácskai utasok figyelmébe!
A „Delvidék” kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Orkvenca. Befizetett alaptőke 10.000.000 és tartatékmalap 2.000.000 K.

Elfogad: betéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetettnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi ére- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

= **Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat.** =

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra. || **Kibocsájt:** 4% és 5% (utóbbiak 3% nyeresémmel) pupilláris biztosság, adómentes, mindenteló óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbízásokat.

VÉGZEL LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbízásokat.

Arusztály. Árusít előnyös áron: legjobb belföldi gyártmányú arató-, fűkaszálo- és vetőgépeket, cséplőgépgarnitúrákat kukorica-kapáló és sornivelő ekéket, boronákat, szecskavágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.